

KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT

ASIA Siuro – Linnavuori – Kulju ja Lukkila – Hautamoisio osayleiskaavojen muutos (Dnro: NOK/311/2019)

Osayleiskaavamuutoksen tiivistelmän mukaan tavoitteena on kehittää Siuro-Linnavuori-Kulju-alueelle yhtenäinen maankäytön suunnitelma sekä laatia oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Vuoden 1982 Siuro-Linnavuori-Kulju osayleiskaava on vanhentunut, eikä se ole oikeusvaikutteinen.

Osayleiskaavan tarkoituksena kerrotaan luotavan edellytykset muun muassa Knuutilan alueen ja Siuron seisakkeen kehittämiseksi sekä Kuljun ja Linnavuoren teollisuusalueiden kasvulle. Samalla sanotaan huomioitavan alueen kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen.

Kaavoitettava alue on noin 1.260 hehtaarin laajuinen ja sijoittuu Siuron, Kuljun ja Linnavuoren sekä Lukkila-Hautamoisio-alueille. Maanomistajia ovat Suomen valtio, Nokian kaupunki ja yksityiset.

Kiitämme lausunnon antamiseen saamastamme lisäajasta ja lausumme osayleiskaavan muutosluonnoksesta mielipiteenämme seuraavaa.

1. YLEISTÄ

Osayleiskaavasuunnitelman tavoitteena on vanhentuneiden osayleiskaavojen päivittäminen vastaamaan nykytilanne ja tulevaisuuden suunnitelmia, mitä pidämme tärkeänä.

Osayleiskaavaluonnoksen yhtenä tavoitteena on raideliikenteen palauttaminen Siuroon. Pidämme raideliikenteen kehittämistä kannatettavana, kun se toteutetaan alueen luonto- ja kulttuuriarvot säilyttäen.

Siuro – Linnavuori – Kulju ja Lukkila – Hautamoisio osayleiskaavan muutosalue sijoittuu merkittävien luontoalueiden ja kulttuuriympäristöjen keskittymään. Suunnittelualueen Kuloveden, Jokinenjärven ja Nokianvirran rannat ympäröivine maisemineen sisältyvät Kuloveden-Pyhäjärven- kulttuurimaisema-alueeseen, joka kattaa myös Jokinenjärven rantoja. Siuron ja Kuljun alue ovat valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, ja Siuron, Kuljun ja Linnavuoren tehdasyhdyskunnat on kartalla osoitettu kulttuuriympäristö-merkinnällä.

Kaavoituksen pohjaksi suunnittelualueelta on esitetty laaja asiantuntijoiden laatima luontokulttuuri- ja historiallisia kohteita avaava tausta-aineisto. Selvitykset osoittavat kiistattomasti suunnittelualan luonnon ja asutun historian moniulotteiset arvot ja merkitykset.

Luontoselvityksistä koko osayleiskaava-alueella koskeva Luontokartoitus Kotkansiipi Oy:n luontoselvitys ja Linnavuoren alueelta Kati Gürsönmezin kasvillisuus selvitys ovat kattavia ja asianmukaisia. Ahlman Group Oy:n laatima lepakkoselvitys edellyttää lepakoiden elinympäristöjen säilyttämisen lakiin perustuvaa veloitetta. Liito-oravaa esiintyy kaava-alueen eri puolilla. Luonto-Lassen selvityksissä Uudenkylän alueelta havaittiin uhanalaisia sammallajeja. Osayleiskaava-alueen vanhoissa metsissä elää uhanalaisia lintulajeja ja lahopuilla esiintyy uhanalaisia ja vanhojen metsien ilmentäjäkääväkkeitä.

Osayleiskaava-alueelle on osoitettu useita laajoja virkistysalueita, joista suurin osa on luonnonympäristöjä. Virkistysalueita on osoitettu luontoarvoiltaan merkittäville alueille, joilla virkistyskäyttö on riski niiden luontoarvoille. Osayleiskaavaluonnoksessa ei esitetä yhtään uutta suojelualuetta, mitä pidämme kaavaluonnoksen vakavana puutteena.

Kun osayleiskaavan muutosluonnosalueen maankäytön suunnitelmakartta asetetaan kaikki edellä mainitut luontoalueet ja kulttuuriympäristöt esittävän kartan päälle, on selvää, että osayleiskaavaluonnos ei ole toteutettavissa niin, että kaikki kerrotut luonto- ja kulttuurialueet säilyttäisivät ominaispiirteensä, arvonsa ja merkityksensä.

Mielestämme edellä mainittujen kulttuuri- ja luontokohteiden ominaispiirteiden säilyttämistavoitteesta on pidettävä kiinni. Arvokkaiden alueiden tulee ohjata kaavan maankäyttöä. Niitä ei saa alistaa maankäytön luontoa mitätöiviksi, pirstoviksi ja hävittäviksi alustaksi.

2. VAATIMUKSET

Vaadimme, että osayleiskaavaluonnosalueen suunnitelman taustaselvityksissä esitetyt arvokkaat luontokohteet, uhanalaisten lajien ja luontotyyppien esiintymät sekä rakennetut kulttuuriympäristöt, kulttuurimaisemakohteet ja muinaisjäännökset riittävine suojavyöhykkeineen rajataan lisärakentamisen ja muun maankäytön ulkopuolelle.

Vaadimme ilmastonmuutoksen torjumisen ja luontokadon pysäyttämisen ottamista kaavoituksen tavoitteeksi. Vaadimme, että nämä tavoitteet näkyvät maankäytössä metsä- ja kasvipeitteisyyden ja merkittävien luontoalueiden säilymisinä.

Vaadimme Hautamoisio-Ruutanan, Siuron koulun pohjois-, itä-, etelä- ja länsipuolen euroopanpähkinäpensasesiintymien rajaamista merkinnällä (luo)- luonnon monimuotoisuuden alue. Muiden arvokkaiden luontoalueiden ohella nämä ovat tulevaisuuden välttämätöntä luonnonsuojelureserviä.

Vaadimme Siuro-Kulju-Linnavuoren ja Lukkila-Hautamoisio osayleiskaavan muutosehdotuksen palauttamista uudelleen valmisteltavaksi alla esitetyillä perusteilla ja muutosehdotuksilla.

3. PERUSTELUT

3.1. Osayleiskaavaehdotuksen luonto

Osayleiskaavaselosteen mukaan selvityksen kaava-alueen luonnon kerrotaan olevan ”tavallista talousmetsää”. Tämä ei pidä paikkaansa.

Luontoselvitys Kotkansiipi Oy:n Siuro-Kulju-Linnavuori ja Lukkila-Hautamoisio-luontoselvityksessä osayleiskaava-alueen luontoa kuvataan näin, lainaus Kotkansiipi Oy:n luontoselvityksestä:

”Luku 3., sivu 8. Kaava-alueen luonnon yleiskuvaus

Porintien sekä Nokianvirran ja Kuloveden vesistöjen välissä sijaitsevan osayleiskaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 1 500 ha. Alue on melko laaja, mutta sillä esiintyy silti pinta-alaan suhteutettuna huomattavan paljon luontoarvoja, mikä johtuu erityisesti sijainnista Etelä-Hämeen lehtokeskuksessa, mutta myös etenkin Nokian kaupungin omistamien metsien varovaisesta käsittelystä. Taajamien läheisyydessä on laajoja virkistysalueita, joiden hakkuut ovat olleet enimmäkseen erilaisia harvennuksia. Metsissä on tavanomaisiin talousmetsiin verrattuna huomattavan paljon lahoppuuta, mikä ilmenee edustavana kääväkäslajistona. Siuron kallioperässä esiintyvät kalkkijuonteet vaikuttavat selvästi kasvillisuuteen.

Vaikka kaava-alueella on useita luonnonsuojelualueita, esiintyy suojelunarvoista metsää myös niiden ulkopuolella huomattavan paljon. Vedenjuoksu-uomien oikominen on ollut alueella vähäisempää kuin muualla eteläisessä Suomessa, joten luonnontilaisen kaltaisia vesilain suojelemia noroja on lukuisia. Kaava-alueella on monin paikoin myös kasvillisuuteen vaikuttavaa pohjavesivaikutusta.”

Yhdymme Kotkansiipi Oy:n luontoselvityksen (2018-2019) ja Kati Gürsönmezin (2024) kasvillisuusselvityksen näkemyksiin kaava-alueen luontoarvoista. Ekologia ei tunne ”talousmetsiä”, ja luonnontieteessä käytetään ilmaisia metsätalouden hakkuin käsitellyistä metsistä.

Pidämme kaikkia osayleiskaavaluonnoksessa osoitettuja viheryhteysmerkintöjä perusteltuina ja välttämättöminä.

3.2. Osayleiskaavaluonnoksen kriittiset kohteet

3.2.1. Purson laajennussuunnitelma Siuron taajama-asutuksen kylkeen

Lännessä Ketaravuoren alle on osoitettu Purso Oy:n laajennus, joka ulottuu Siuron ja Jokinenjärven kulttuurimaisema-alueeseen. Toteutuessaan suunnitelma hävittäisi luonto- ja virkistysarvoja, aiheuttaisi lähikiinteistöjen arvojen menetyksiä ja liikenteen turvallisuusriskiä erityisesti lapsille.

Emme pidä hyväksyttävänä merkittäviä haittoja ja menetyksiä aiheuttavan laitoksen tuomista vanhan asutuksen kylkeen. Pidämme suunnitelmaa sosiaalisesti kestävämmänä ja kohtuuttomana rasituksena ja korvaamattomina menetyksinä lähialueen asukkaille. Esitämme, että suunnitellulle laitokselle haetaan ympäristöön sopiva alue esimerkiksi Kolmen kulman alueelta.

3.2.2. Huhtalevontien Energianhuollon yksiköt

Osayleiskaavaluonnoksessa Linnavuoren Raiskioon on suunniteltu Energiahuollon alue, joka toteutuessaan olisi sijainnut lähes kiinni Huhtalevontien asutuksessa ja idässä ulottunut uhanalaisen hirvenkellon (*Campanula cervicaria*) esiintymän päälle.

Paikallislehdessä 9.1. nyt nähtävillä olevan Linnavuoren Huhtalevontien asemakaavamuutosehdotuksen mukaan energiahuollolle osoitetaan kahta paikkaa, joista pohjoinen on voimajohdon pohjois- ja toinen eteläpuolella. Pidämme tätä alkuperäistä parempana, mutta emme parhaana vaihtoehtona alueen lähteen ja tihkupintaisen ympäristön ja itäpuolelta virtaavien norojen sijainnin vuoksi.

Esitettyjä energiahuollon yksikköjä on mahdotonta toteuttaa osoitetuille paikoille lähteisyyden ja norojen vesitaloutta heikentämättä ja hävittämättä. Pohjoisen energiahuollon rakennukselle tulee osoittaa 50 metrin levyinen suojavyöhyke itäpuolella virtaavalle, lähdealkuiselle ojaksi kaivetulle norolle.

3.2.3. Euroopanpähkinäpensaasiintymät

Suunnittelualueella esiintyy euroopanpähkinäpensasta (*Corylus avellana*) asuinrakentamiseen esitetyillä kohteilla. Idässä Hautamoisiossa Siurontien pohjoispuolella on pohjoiseen ja koilliseen Pähkinämäen luonnonsuojelualueelle ulottuva nuoria ja kookkaita euroopanpähkinäpensaita kasvava vyöhyke, joka jatkuu länteen ja luoteeseen Ruutanan luonnonsuojelualueella kohti. Kyseisellä alueella kasvaa myös metsälehmusta (*Tilia cordata*), joka on luonnonvarainen jalopuu.

Lännessä Siuron urheilukentän ja Siuron koulun välisellä alueella kasvaa euroopanpähkinäpensasta jatkuen länteen Pymäenkalliolle.

Siuron vanhan päiväkodin ympäristössä kasvaa kookkaita euroopanpähkinäpensaita vyöhykkeenä, joka jatkuu Siuron koulun etelä- ja länsipuolelle ja Kiimälänkallion euroopanpähkinäpensaasiintymäalueen länsipuolelle. Siellä kasvaa myös muutamia metsälehmäksiä.

Osayleiskaavaehdotuksessa yllä kerrotuille vyöhykkeille on osoitettu pientalovaltaisia alueita. Mielestämme osayleiskaavan merkinnät ovat ristiriidassa osayleiskaavan luonnon monimuotoisuuden säilymistavoitteen kanssa. Nykyiset jäljellä olevat pähkinälehdot ovat tärkeitä luontokadon torjumisessa.

3.2.4. Euroopanpähkinäpensaasiintymien

Euroopanpähkinäpensas on vaateliias puulaji, joka kasvaa keski- ja runsasravinteisissa kuivissa ja tuoreissa lehdoissa. Laji on niin sanottu kalkinvaatija, joten lajin kasvupaikkojen maaperässä on aina luonnon kalkkivaikutusta. Euroopanpähkinäpensas kasvaa Nokiolla lähes pohjoisella esiintymisalueellaan. Länsi-Suomessa Nokian pohjoispuolella lajia kasvaa Hämeenkyrössä ja muut esiintymisalueet ovat Itä- ja Keski-Suomessa.

Osayleiskaava-alueella ja Nokianvirran molemmin puolin euroopanpähkinäpensasta on säilynyt näihin päiviin. Nykyiset alueet ovat sirpaleita alkuperäisistä laajoista kasvustoista.

Euroopanpähkinäpensas on Nokian erityislaji, jonka kasvupaikat tulee jättää rakentamisen ulkopuolelle. Osayleiskaavaluonnoksessa esiintymät tulee osoittaa merkinnällä (luo)-luonnon monimuotoisuuden alue. Hakkuin käsitellyjä esiintymiä on mahdollista osoittaa myös ennallistettavilla (luo)-merkinnöillä.

4. KULTTUURIARVOT

Knuutilan kartano ympäröivine peltoineen on rakennettua kulttuuriympäristöä. Kaavaselosteen mukaan kaavan yhtenä tavoitteena on Knuutilan alueen kehittäminen. Osayleiskaavaluonnoksesta ilmenee, että ”kehittäminen” tarkoittaa pientalorakentamista Knuutilan kartanolta avautuvalle peltoalueelle.

Rakentamissuunnitelma on ristiriidassa Heiskanen & Luoto Oy:n ja Sweco Oy:n laatimien Knuutilan Kulttuuriympäristöselvitysten suositusten kanssa, joissa tavoitteena tulee olla kartanoa ympäröivien maisemien säilyminen avoimina.

Toiseksi Knuutilan kartanon ravinteinen savimaa on liian arvokasta uhrattavaksi rakentamiseen. Savimaannos on luonnostaan runsasravinteista ja parasta ruokakasvien kasvatukseen. Kerran rakennettuja peltoja on mahdotonta palauttaa.

Suunniteltu rakentaminen hävittäisi kartanon ilmavan ja avaran maiseman, toisi asutuksen aiheuttaman liikenteen melun, visuaalisen häiriön ja rikkoisi kartanoympäristön levollisen alueen rauhan.

Asutus aiheuttaisi kulutusta ja häiriötä Knuutilan ympäristön luonnolle ja erityisesti Intianlahden muinaisuoman merkittävälle uhanalaisille luontotyypeille ja eliölajistolle. Kuurokallion itäpuolella ja muinaisuoman länsipäässä on havaittu kuusamalaisiipeä.

Maankäytön tulee olla kestävää niin luonto- ja kulttuuristen kuin sosiaalisten arviointien kannalta. Suunniteltu Knuutilan peltojen rakentaminen ei olisi ratkaisu raideliikenteen toteutumiseen.

5. SUOMEN KANSAINVÄLISET LUONTO- JA ILMASTOSITOUKSET

Ilmastonmuutos ja luontokato ovat aikamme vakavimmat elämän säilymistä uhkaavat riskit. Pidämme moitittavana sitä, että kaavaselostuksen mukaan suunnittelualueella ei ole huomioitu varautumista luonnon monimuotoisuuden säilymiseen, enempää kuin luontokadon ja ilmastonmuutoksen torjuntaan. Näiden tulee olla kaavoituksen ohjenuorana, jos Nokian kaupunki aikoo olla kestävä ja ekologinen kärkikaupunki.

Suomi on sitoutunut useisiin valtiollista, alueellista ja kunnallista päätöksentekoa velvoittaviin ilmasto- ja luontosopimuksiin:

19.12.2022 Suomi solmi Kanadan Montrealissa pidetyssä YK:n biodiversiteettikokouksessa luontosopimuksen 190 maan kanssa. Sopimuksessa sitouduttiin suojelemaan maa- ja vesialasta 30 prosenttia, josta 10 prosenttia tiukasti. Lisäksi sitouduttiin 30 prosentin ennallistamiseen heikentyneiden luontotyyppien palautumiseksi.

Parhailaan valmistellaan uutta kansallista luonnon monimuotoisuusstrategiaa sekä siihen liittyvää toimintaohjelmaa vuoteen 2035. Strategialla tavoitellaan luontokadon pysäyttämistä ja luonnon monimuotoisuuden kehityksen kääntämistä elpymisuralle. (Ympäristöministeriö)

9.11.2022 Suomi sitoutui Pariisin ilmastopimuksen tavoitteisiin olla hiilineutraali vuonna 2035.

20.5.2021 julkaistiin Euroopan Unionin vuoteen 2030 ulottuva Biodiversiteettistrategia, jonka tavoitteena on pysäyttää luontokato ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys myönteiseksi vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi jäsenmaat ovat sitoutuneet 17 avaintavoitteen toteutukseen, joissa keinona on muun muassa heikentyneiden luontotyyppien ennallistaminen.

Nämä kansainväliset ja kansalliset sopimukset velvoittavat Nokian kaupunkia ottamaan tavoitteet ja sitoumukset maankäytön ja kaavoituksen pohjaksi. Rakentamista tulee ohjata arvokkaiden ja luontokohteiden ja uhanalaisten luontotyyppien sekä kulttuuriympäristöjen ulkopuolelle niin, että maankäyttö ei aiheuta häviämistä ja heikennysriskiä niiden nykytilalle. Heikentyneitä uhanalaisia luontotyyppiä on tarpeen ennallistaa myös osayleiskaavaluonnoksen Siuro-Kulju-Linnavuori ja Lukkila-Hautamoision alueilla.

6. OSAYLEISKAAVAN LUONNOSALUEEN LUONTOARVOT

6.1. Luontoarvot ja suojelun puutteet

Luontoarvojen monipuolisuus kertoo suunnittelualueen jääkauden sulamisvaiheen tuomasta runsasravinteisesta maaperästä ja happamuudeltaan neutraaleista granodioriittikallioista sekä idästä länteen kulkevasta kalkkikivivyöhykkeestä.

Mielestämme osayleiskaavaluonnoksen vakava puute on se, että nykyisten luonnonsuojelualueiden katsotaan riittävän luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Kaavaehdotuksessa ei ole osoitettu yhtään uutta luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kohdetta, vaikka Luontoselvitys Kotkansiipi Oy:n luontoselvityksessä niitä esitetään.

Osayleiskaava-alueen pinta-ala on noin 1 260 hehtaaria, josta suojelualueiden pinta-ala on noin seitsemän (7) prosenttia. Suojelutavoitteen tulee kattaa kaikki selvityksissä esitetyt arvokkaat luontoalueet. Luonnonsuojelua tulee toteuttaa siellä, missä on suojeltavaa, niin kuin käsittelyssä olevan osayleiskaavaluonnoksen alueella.

Tärkeinkään ihmisen luontoon ja kulttuuriperintöön kohdistuva suunnitelma ei saa mitätöidä ja hävittää arvokasta ja korvaamatonta luonto- ja kulttuuriperintöä.

6.2. Arvokkaat luontokohteet

Kotkansiipi Oy:n luontoselvityksestä ilmenee, että kaava-alueen metsissä on runsaasti merkittäviä luontoarvoja ja luontokohteita. Monet näistä ovat pienialaisia ja sirpaleisia, eivätkä niiden luontoarvot säily ilman riittäviä suojavyöhykkeitä rakentamisen puristuksessa. Tämä tulee ottaa huomioon jo osayleiskaavassa.

Osayleiskaavamuutosalueella on säilynyt lehtoja, jotka edustavat lajirikkainta luontoamme. Alkuperäisistä lehdoista on jäljellä yksi (1) prosentti. Kaikki lehtoluontotyypit ovat uhanalaisia tai silmälläpidettäviä, minkä vuoksi yhtäkään lehtoa ei ole varaa hävittää. Kaikki asutuksen ja viljelysten puristuksissa säilyneet lehdot ansaitsevat tulla suojelluiksi ja ennallistetuiksi. Kaavaluonnokseen ne tulee merkitä (luo)-merkinnällä.

Metsiä ja lehtoja suojelemalla torjutaan luontokatoa ja ylläpidetään hiilinielua. Osayleiskaavan alueelle sijoittuu Nokian kaupungin omistamien lehtojen ohella metsiä ja puustoisia kallioalueita, jotka toimivat hiilinieluinä.

Idässä ja Jokinenjärven itäpuolella pohjoisosassa Porintien eteläpuolella T- työpaikka-alueeksi osoitetulla alueella virtaa noro, jonka tarpeen rajata vähintään 50 metrin levyisillä suojavyöhykkeillä. Linnavuoren alueella on Hietaanojan lisäksi pienialaisia noroja ja muita luonnon monimuotoisuudelle tärkeitä alueita, jotka on tarpeen yhdistää laajemmiksi (luo)-kokonaisuuksiksi.

Virkistyskäyttöä on suositeltavaa osoittaa kaava-alueen metsiin luonnonsuojelualueiden ulkopuolelle. Maastopyöräilylle on tarpeen osoittaa siihen varattuja reittejä arvokkaiden alueiden ulkopuolelta jalkaisin kulkevien rauhan ja turvallisuuden sekä polkujen kuljettavuuden perusteella.

7. KOHDEKOHTAISET LUONTOARVOPERUSTELUT JA EHDOTUKSET

7.1. Siuro-Linnavuoren alue

Kaupungin monimuotoisuusohjelmaan sisältyvä Hakavuoren alue on jäkälikkőkallioineen, jyrkkine rinteineen ja seinämineen, muinaisrantoineen, vanhoine metsineen ja sitä ilmentävine ja uhanalaisine kääväkäs-lajeineen ja pähkinälehtoineen monimuotoisuuden kannalta merkittävä kohde. Alueella pesii useita uhanalaisia ja taantuvia lintulajeja. Kaavaehdotuksessa esitetään Hakavuoren nykyisen luontopolun jatkeeksi kallion lännestä kiertävää reittiä, mitä pidämme suositeltavana.

Virkistyskäytön kulutus näkyy erityisesti Ruutanan luonnonsuojelualueella lehtokasvillisuuden häviämisenä ja taantumisenä ja maastopyöräilyn vuoksi polkujen leviämisenä vuosi vuodelta leveämmiksi.

7.2. Sivakkavuori

Sivakkavuori on osoitettu kaavassa virkistysalueeksi (VL). On huomattava, että Sivakkavuoren pohjoinen profiili on erittäin kalteva ja pohjoiseen putoava rinne on jyrkänteinen ja osin louhikkoinen. Rinteen vanhassa metsässä ja erityisesti alaosassa on lähteisyyttä ja tihkupintoja sekä runsaasti lahoppuustoa uhanalaisine kääväkäs-lajeineen ja harvinaisine lintulajeineen. Näillä perusteilla Sivakkavuori ei sovellu virkistyskäyttöön. Sivakkavuori on tulevaisuuden suojelukohde ja esitämme alueelle kaavamerkintää (luo).

Pirkanmaan maakuntakaavaan on osoitettu virkistysreitti Sivakkavuoren ylärinteeseen. Yllä kerrotuista syistä on kestävää osoittaa virkistysreitti kulkemaan Sivakkavuoren eteläpuolisen asutuksen vieritse. Nykyistä hiihtouraa voi käyttää virkistykseen sulan maan aikana.

7.3. Linnavuori

Heiskanen & Luoto Oy:n toteuttaman kulttuuriympäristöselvityksen mukaan alueelle olisi suotavaa laatia rakennustapaohje ja ohjata kaikki uudisrakentaminen 1940-luvun alueiden ulkopuolelle. Selvityksen mukaan niittyalueet ovat kadonneet ja osana alueen kokonaisuutta ne tulisi palauttaa mahdollisuuksien mukaan.

Yhdymme Heiskanen & Luoto Oy:n näkemukseen Linnavuoren alueen maankäytöstä.

7.4. Viinavuori ja Raiskio

Viinavuori sisältyy Jokinenjärven itäpuolta myötäilevään ruhjeiseen vuorijonoon Sivakkavuoren, Linnavuoren ja Ämmänmäen kanssa. Osayleiskaavaehdotuksessa Viinavuoren aluetta ei ole huomioitu arvokkaan luontokohteena, mitä pidämme kaavaehdotuksen vakavana puutteena. Viinavuoren eteläreunalla on edustavaa kalliometsää ja rinne putoaa alas jyrkänteensä. Viinavuoren pohjoisosassa on runsaasti lahpuuta vanhan metsän ilmentäjä- ja uhanalaisine kääväkäslajeineen. Esitämme Viinavuorelle merkintää (luo).

Viinavuoren kaakkoiskulmassa on vesilain suojaama lähde, josta alkavan ojaksi kaivetun noron ympärillä on sinivuokko-käenkaalityypin (HeOT) tihkupintaista lehtoa. Ojan ympäristö hakattiin kaupungin toimesta 2010-luvun taitteessa. Viinavuoren kaakkoispuolen lehto- ja metsäalue sekä lähteestä virtaava noro on perusteltua osoittaa osayleiskaavaluonnokseen ennallistettaviksi alueiksi merkinnällä (luo).

Viinavuoren itäpuolella oleva Raiskion niityltä on poistettu puusto jo 2018 SLL Nokian aloitteesta. Nyt niitylle suunnitellaan ennallistamistoimia. Niityllä kasvaa uhanalaista vaarantunutta (VU) hirvenkelloa.

Ämmänmäelle on osoitettu virkistysalue merkinnällä VL. Täälläkin on eteläreunan kalliojyrkänteet. Kalliojyrkänteet ovat uhanalaisia luontotyyppisiä.

7.5. Kulju

Siuronkosken länsirannan puustoinen luontotyyppi on keski- ja runsasravinteista lehtoa. Osayleiskaavaluonnoksessa lehtoon on osoitettu puhdistettavan alueen merkintä.

Siuron länsirannan lehdossa kasvaa runsaasti lehtokuusamaa (*Lonicera xylosteum*), joka on kuusamalasisiipi-nimisen (*Synanthedon soffneri*) lajin ravintokasvi. Lehdosta on havaittu kuusamalasisiipeä koko puhdistettavaksi rasteroidulta alueelta. Suosittelemme, että kohteen puhdistusaikeesta luovutaan lehtokuusamakasvustojen säilymiseksi.

Siuronkosken länsipuolelle olevan Massatehtaantien ja lännempänä kulkevan Kyrösjärventien välissä on metsäinen rinne, jonka yläosan luontotyyppi on lehtomaista kangasta (OMT) ja alarinteessä tuoretta lehtoa. Metsässä pesii uhanalaisia ja huomionarvoisia lintulajeja, kuten töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*), hömötiainen (*Poecile montanus*) ja puukiipijä (*Certhia familiaris*) sekä harmaapäätikka (*Canus picus*). Alueella on runsaasti lahpuuta ja vanhan metsän kääväkäslajeja ja kohde on uhanalaisen liito-oravan (*Pteromys volans*) elinympäristöä.

Metsäalueen lehtomainen kangas on uhanalaista luontotyyppiä, kuten alarinteen haapaa kasvava lehtokin on merkittävä luonnon monimuotoisuuden kohde, joten on perusteltua luopua alueen rakentamissuunnitelmasta. Esitämme alueelle kaavamerkintää (luo).

8. KULTTUURIYMPÄRISTÖKOHTEET

Siuro – Linnavuori – Kulju ja Lukkila – Hautamoision osayleiskaavan muutosalue sijoittuu merkittävien sekä kulttuuri- ja historiallisten ympäristöjen ja niihin olennaisesti liittyvien Intianlahden muinaisuoman luontoalueeseen.

Kulttuurimaisemat, rakennetut kulttuuriympäristöt ja muinaisjäännökset kertovat vanhasta, jo keskiajalta peräisin olevasta asutuksesta. Knuutila on yksi Nokian varhaisimmista asutuista alueista. Saamelaiset olivat täällä jo ennen kirjoitettua historiaa.

Heiskanen & Luoto Oy:n toteuttaman kulttuuriympäristöselvityksen mukaan aluerakenne kestää heikosti muutoksia ja kunnostuksia varten olisi suositeltavaa laatia rakennustapaohjeistus, jotta alueen kulttuurihistoriallisia arvoja vaalivat kunnostustavat voitaisiin turvata.

Yhdymme Heiskanen & Luodon näkemykseen. Alla lainaus raportista.

”Knuutilan kartanon historia alkaa 1400-luvulta ja 1880-luvulta oleva päärakennus talousrakennuksineen on säilynyt nykyaikaan lähes alkuperäisessä asussaan. Kartano ympäristöineen edustaa arvokkainta rakennettua ympäristöä Nokialla.”

Rakentamisen osoittaminen Knuutilan kartanon kulttuurihistorialliseen ympäristöön on tavoitteiltaan lähtökohtaisesti sovittamaton. Samaan hengenvetoon väitetään olevan mahdollista turvata Knuutilan kulttuurimaisema-arvojen säilyminen ja uudisrakentamisen tuominen nykyiseen avoimeen viljelymaisemaan.

Esitämme, että Knuutilan kartanon ympäristön viljelyalueet säilyvät nykyisellään. Vankkapuustoinen Kuurokallio kuuluu Knuutilan maisemaan.

Asemanlahden itärannan puhdistettavalle alueelle voi osoittaa palvelurakentamista.

Siurossa 13.1.2025

Keijo Rantanen
Puheenjohtaja
SLL Nokia

Tiina Kauppi
Sihteeri
SLL Nokia